

Bogdan Micu

Radu Slăvoiu

Procedură penală

Curs pentru admiterea în magistratură
și avocatură. Teste-grilă

Ediția a 4-a

Editura
Stamangiu
2019

Cuprins

Capitol introductiv. Procesul penal și procedura penală	1
PARTEA GENERALĂ	7
Capitolul I. Principiile și limitele aplicării legii procesuale penale	7
<i>Secțiunea 1. Principiile fundamentale care stau la baza procesului penal</i>	7
§1. Principiul legalității	7
§2. Principiul separării funcțiilor judiciare	8
§3. Presumția de nevinovăție	11
§4. Principiul aflării adevărului	13
§5. <i>Ne bis in idem</i>	15
§6. Principiul oficialității	17
§7. Caracterul echitabil și termenul rezonabil al procesului penal	18
§8. Principiul garantării dreptului la libertate și siguranță	21
§9. Principiul garantării dreptului la apărare	22
§10. Principiul respectării demnității umane și a vieții private	24
§11. Limba oficială și dreptul la interpret	26
§12. Principiul egalității persoanelor în procesul penal	28
§13. Principiul operativității în procesul penal	29
<i>Secțiunea a 2-a. Limitele aplicării legii procesuale penale</i>	29
§1. Aplicarea în timp a legii procesuale penale	29
1.1. Principiul activității	29
1.2. Excepții de la principiul activității	30
§2. Aplicarea în spațiu a legii procesuale penale	31
2.1. Principiul teritorialității	31
2.2. Excepții de la principiul teritorialității	31
Capitolul al II-lea. Acțiunea penală și acțiunea civilă în procesul penal	33
<i>Secțiunea 1. Acțiunea penală în procesul penal</i>	33
§1. Noțiune	33
§2. Punerea în mișcare a acțiunii penale	34
§3. Exercitarea acțiunii penale	35
§4. Stingerea acțiunii penale	35
4.1. Fapta nu există [art. 16 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală]	37
4.2. Fapta nu este prevăzută de legea penală ori nu a fost săvârșită cu vinovăția prevăzută de lege [art. 16 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură penală]	38

4.3. Nu există probe că o persoană a săvârșit infracțiunea [art. 16 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură penală]	39
4.4. Există o cauză justificativă sau de neimputabilitate [art. 16 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală]	41
4.5. Lipsește plângerea prealabilă, autorizarea sau sesizarea organului competent ori o altă condiție prevăzută de lege, necesară pentru punerea în mișcare a acțiunii penale [art. 16 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură penală]	43
4.6. A intervenit amnistia sau prescripția, decesul suspectului ori al inculpatului persoană fizică sau s-a dispus radierea suspectului ori inculpatului persoană juridică [art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală]	44
4.7. A fost retrasă plângerea prealabilă, în cazul infracțiunilor pentru care retragerea acesteia înlătură răspunderea penală, a intervenit împăcarea ori a fost încheiat un acord de mediere în condițiile legii [art. 16 alin. (1) lit. g) din Codul de procedură penală]	45
4.8. Există o cauză de nepedepsire prevăzută de lege [art. 16 alin. (1) lit. h) din Codul de procedură penală]	48
4.9. Există autoritate de lucru judecat [art. 16 alin. (1) lit. i) din Codul de procedură penală]	48
4.10. A intervenit un transfer de proceduri cu un alt stat, potrivit legii [art. 16 alin. (1) lit. j) din Codul de procedură penală]	52
4.11. Reluarea procesului penal, ulterior stingerii acțiunii penale	53
§5. Soluțiile dispuse/pronunțate în funcție de cauzele prevăzute de art. 16 din Codul de procedură penală	54
<i>Secțiunea a 2-a. Acțiunea civilă în procesul penal</i>	56
§1. Noțiune și subiecți	56
§2. Condițiile exercitării acțiunii civile în procesul penal	57
§3. Dreptul de opțiune în exercitarea acțiunii civile	58
§4. Rezolvarea acțiunii civile în procesul penal	59
§5. Regula <i>electa una via</i> și excepțiile de la această regulă	64
§6. Raportul acțiunilor în procesul penal	68
Capitolul al III-lea. Participanții în procesul penal	72
<i>Secțiunea 1. Dispoziții generale</i>	72
<i>Secțiunea a 2-a. Competența funcțională, după materie și după calitatea persoanei a instanțelor judecătorești</i>	72
§1. Organizarea instanțelor judecătorești	72
§2. Competența instanțelor judecătorești. Formele competenței	73
2.1. Formele principale ale competenței	74
2.1.1. Competența funcțională	74
2.1.2. Competența materială	74
2.1.3. Competența teritorială	75
2.2. Formele subsidiare ale competenței	77
2.2.1. Competența personală	77

2.2.2. Competența specială	78
2.2.3. Competența extraordinară (excepțională)	78
§3. Competența de judecată în primă instanță și în căi de atac	79
3.1. Judecata în primă instanță	79
3.2. Judecata în căile de atac	79
§4. Compunerea completurilor de judecată	80
4.1. Compunerea completurilor la judecătoria, tribunale, curți de apel	80
4.2. Compunerea completurilor la Înalta Curte de Casație și Justiție	81
<i>Secțiunea a 3-a. Dispoziții speciale privind competența instanțelor judecătorești</i>	82
§1. Reunirea cauzelor	82
1.1. Cazuri de reunire	82
1.2. Procedura reunirii cauzelor	83
1.3. Competența în cazul reunirii cauzelor	84
§2. Disjungerea	86
§3. Schimbarea calității inculpatului	86
§4. Excepțiile de necompetență	89
§5. Conflictele de competență	91
§6. Prorogarea de competență	93
<i>Secțiunea a 4-a. Competența judecătorului de drepturi și libertăți și a judecătorului de cameră preliminară</i>	97
§1. Competența judecătorului de drepturi și libertăți	97
§2. Competența judecătorului de cameră preliminară	98
<i>Secțiunea a 5-a. Organele de urmărire penală și competența acestora</i>	99
§1. Procurorii	99
§2. Organele de cercetare penală	102
<i>Secțiunea a 6-a. Incompatibilitatea, abținerea și recuzarea</i>	104
§1. Incompatibilitatea	104
§2. Abținerea și recuzarea	115
<i>Secțiunea a 7-a. Subiecții procesuali principali și drepturile acestora</i>	117
§1. Suspectul	117
§2. Persoana vătămată	118
<i>Secțiunea a 8-a. Inculpatul și drepturile acestuia</i>	119
<i>Secțiunea a 9-a. Partea civilă și drepturile acesteia</i>	120
<i>Secțiunea a 10-a. Partea responsabilă civilmente și drepturile acesteia</i>	121
<i>Secțiunea a 11-a. Avocatul. Asistența juridică și reprezentarea</i>	122
Capitolul al IV-lea. Probele și mijloacele de probă	129
<i>Secțiunea 1. Reguli generale</i>	129
§1. Noțiune	129
§2. Sarcina probei	131
§3. Administrarea probelor	132

§4. Principiul loialității administrării probelor	134
§5. Aprecierea probelor	142
<i>Secțiunea a 2-a. Audierea persoanelor</i>	146
§1. Audierea suspectului sau inculpatului	147
§2. Audierea persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente	152
§3. Audierea martorului	153
§4. Audierea expertului	159
<i>Secțiunea a 3-a. Percheziția</i>	159
§1. Percheziția domiciliară	160
§2. Percheziția corporală	172
§3. Percheziția unui vehicul	176
<i>Secțiunea a 4-a. Expertiza și constatarea</i>	177
§1. Expertiza	177
1.1. Dispunerea expertizei	177
1.2. Desemnarea expertului. Drepturile și obligațiile acestuia	179
1.3. Procedura expertizei. Raportul de expertiză	181
1.4. Reguli particulare pentru anumite tipuri de expertize	182
§2. Constatarea	183
<i>Secțiunea a 5-a. Cercetarea locului faptei și reconstituirea</i>	185
§1. Cercetarea locului faptei	185
§2. Reconstituirea	186
Capitolul al V-lea. Măsurile preventive, măsurile asigurătorii, restituirea lucrurilor și restabilirea situației anterioare	188
<i>Secțiunea 1. Măsurile preventive</i>	188
§1. Condițiile generale de luare a măsurilor de prevenție	188
§2. Organele judiciare care dispun măsuri preventive	191
§3. Actele prin care se pot dispune măsurile preventive	192
§4. Calea de atac împotriva actelor procesuale prin care se dispun măsurile preventive	192
§5. Verificarea legalității măsurilor de prevenție în camera preliminară	197
§6. Verificarea legalității măsurilor de prevenție în faza de judecată	197
§7. Măsurile preventive privite în special	200
7.1. Reținerea	200
7.2. Controlul judiciar	203
7.3. Controlul judiciar pe cauțiune	209
7.4. Arestarea preventivă	212
7.4.1. Temeiuri privind arestarea preventivă	212
7.4.2. Procedura arestării preventive	224
7.5. Arestul la domiciliu	243
7.5.1. Condiții privind dispunerea măsurii	243
7.5.2. Procedura arestului la domiciliu	244

§8. Încetarea de drept a măsurilor preventive	250
§9. Revocarea și înlocuirea măsurilor preventive	255
9.1. Revocarea măsurilor preventive	255
9.2. Înlocuirea măsurilor preventive	258
§10. Măsurile de prevenție luate față de minori	262
<i>Secțiunea a 2-a. Măsurile asigurătorii, restituirea lucrurilor și restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii</i>	262
§1. Măsurile asigurătorii	262
1.1. Noțiune	262
1.2. Scop	263
1.3. Organele care dispun luarea măsurilor asigurătorii	263
1.4. Persoanele ale căror bunurilor pot fi vizate prin măsurile asigurătorii	265
1.5. Reguli speciale privind măsurile asigurătorii	267
1.6. Contestarea măsurilor asigurătorii	268
1.7. Sechestrul	271
1.8. Poprirea	273
§2. Restituirea lucrurilor și restabilirea situației anterioare	273
2.1. Restituirea lucrurilor	273
2.2. Restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii	274
Capitolul al VI-lea. Acte procesuale și procedurale comune	275
<i>Secțiunea 1. Citarea, comunicarea altor acte procedurale, mandatul de aducere</i>	275
§1. Citarea	275
1.1. Modalități de citare. Cuprinsul citației	275
1.2. Locul de citare	276
1.3. Înmânarea citației	278
1.4. Dovada citării	280
1.5. Incidente privind citarea	280
§2. Comunicarea altor acte procedurale	280
§3. Mandatul de aducere	281
<i>Secțiunea a 2-a. Termenele</i>	283
§1. Clasificare	283
§2. Modul de calcul al termenelor	285
§3. Reguli speciale privind acte considerate în termen	286
§4. Consecința încălcării dispozițiilor privind termenele (sanțiunea nerespectării acestora)	287
<i>Secțiunea a 3-a. Cheltuielile judiciare</i>	287
<i>Secțiunea a 4-a. Nulitățile</i>	289
§1. Efectele generale ale nulităților	289
§2. Condițiile generale ale nulității	290
§3. Nulitatea absolută	290
§4. Nulitatea relativă	295

§5. Comparație între nulitatea absolută și cea relativă	296
<i>Secțiunea a 5-a. Amenda judiciară</i>	297
Teste-grilă	300
Răspunsuri	315
PARTEA SPECIALĂ	317
Capitolul I. Urmărirea penală	317
<i>Secțiunea 1. Dispoziții generale</i>	317
<i>Secțiunea a 2-a. Sesizarea organelor de urmărire penală</i>	322
§1. Aspecte generale	322
§2. Modurile generale de sesizare a organelor de urmărire penală	323
2.1. Plângerea	323
2.2. Denunțul	324
2.3. Actele de sesizare ale organelor de constatare	325
2.4. Sesizarea din oficiu (autosesizarea)	326
2.5. Infrațiunea flagrantă	326
§3. Modurile speciale de sesizare a organelor de urmărire penală. Plângerea prealabilă	327
<i>Secțiunea a 3-a. Urmărirea penală efectuată de procuror. Conducerea și supravegherea de către procuror a activității organelor de cercetare penală</i>	329
§1. Urmărirea penală efectuată de procuror	329
§2. Conducerea și supravegherea de către procuror a activității organelor de cercetare penală	330
<i>Secțiunea a 4-a. Efectuarea urmăririi penale</i>	331
§1. Începerea urmăririi penale	331
§2. Extinderea urmăririi penale și schimbarea încadrării juridice. Punerea în mișcare a acțiunii penale	336
§3. Suspendarea urmăririi penale	339
§4. Soluțiile de netrimiteră în judecată și de neurmărire penală	341
4.1. Clasarea	342
4.2. Renunțarea la urmărirea penală	347
§5. Continuarea urmăririi penale la cererea suspectului sau inculpatului	355
§6. Terminarea urmăririi penale	357
<i>Secțiunea a 5-a. Rezolvarea cauzelor și sesizarea instanței</i>	359
<i>Secțiunea a 6-a. Reluarea urmăririi penale</i>	362
<i>Secțiunea a 7-a. Plângerea împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală</i>	368
§1. Plângerea împotriva actelor organelor de cercetare penală	369
§2. Plângerea împotriva actelor procurorului	370
§3. Plângerea la judecător împotriva actelor de neurmărire penală sau de netrimiteră în judecată	372

Capitolul al II-lea. Camera preliminară	383
§1. Considerații generale	383
§2. Obiectul procedurii	385
§3. Etapele procedurii	390
§4. Soluții	399
§5. Calea de atac	401
Capitolul al III-lea. Judecata	407
<i>Secțiunea 1. Dispoziții generale</i>	407
<i>Subsecțiunea 1. Noțiune, limitele fazei de judecată și principiile judecății</i>	407
§1. Noțiune	407
§2. Limitele fazei de judecată	408
§3. Principiile fazei de judecată	409
3.1. Publicitatea	409
3.2. Nemijlocirea	414
3.3. Oralitatea	417
3.4. Contradictorialitatea	418
<i>Subsecțiunea a 2-a. Reglementări generale privind judecata</i>	419
§1. Rolul instanței de judecată	419
§2. Locul unde se desfășoară judecata	420
§3. Citarea părților și a altor persoane	420
§4. Compunerea instanței de judecată	423
§5. Participanții la ședința de judecată și drepturile acestora. Asigurarea apărării	424
§6. Atribuțiile președintelui completului de judecată	428
§7. Constatarea infracțiunilor de audiență	429
§8. Suspendarea judecății	431
§9. Deliberarea, pronunțarea și redactarea hotărârilor	435
§10. Noțiunea și felul hotărârilor judecătorești	440
<i>Secțiunea a 2-a. Judecata în primă instanță</i>	443
<i>Subsecțiunea 1. Considerații generale privind gradele de jurisdicție, obiectul și participanții la judecata în primă instanță</i>	443
§1. Sistemul gradelor de jurisdicție	443
§2. Obiectul judecății în primă instanță	444
§3. Participanții la judecata în primă instanță	445
<i>Subsecțiunea a 2-a. Etapele procesuale ale judecății în primă instanță</i>	447
§1. Activitățile care compun judecata în primă instanță	447
§2. Măsurile premergătoare ședinței de judecată	448
§3. Ședința de judecată în primă instanță	450
3.1. Începutul ședinței de judecată	450
3.2. Procedura în cazul recunoașterii învinuirii	454
3.3. Diferențe între acordul de recunoaștere a vinovăției și procedura recunoașterii învinuirii	462

3.4. Cercetarea judecătorească	463
3.5. Dezbaterele	473
§4. Deliberarea și rezolvarea cauzei în primă instanță	475
4.1. Deliberarea	475
4.2. Rezolvarea acțiunii penale și a acțiunii civile	476
§5. Pronunțarea, redactarea și comunicarea hotărârii în primă instanță	484
§6. Cuprinsul hotărârii	484
<i>Secțiunea a 3-a. Apelul</i>	489
§1. Hotărârile supuse apelului	489
§2. Titularii dreptului de apel	492
§3. Termenul de apel și repunerea în termenul de apel	496
§4. Declararea și motivarea apelului. Renunțarea la apel. Retragerea apelului	499
§5. Efectele apelului	503
5.1. Efectul suspensiv	503
5.2. Efectul devolutiv	505
5.3. Efectul neagravării situației în propriul apel (<i>non reformatio in peius</i>)	508
5.4. Efectul extensiv	512
§6. Judecarea apelului	513
§7. Soluționarea apelului	517
7.1. Respingerea apelului	517
7.2. Admiterea apelului	518
§8. Hotărârea instanței de apel	522
§9. Rejudecarea cauzei după desființarea hotărârii atacate cu apel	523
<i>Secțiunea a 4-a. Contestația. Cazuri</i>	524
§1. Regimul general al contestației	524
§2. Dispoziții particulare în diverse materii	530
<i>Secțiunea a 5-a. Contestația în anulare</i>	545
§1. Considerații preliminare	546
§2. Cazurile de contestație în anulare	546
2.1. Judecata în apel a avut loc fără citarea legală a unei părți sau când, deși legal citată, aceasta a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate [art. 426 lit. a) din Codul de procedură penală]	547
2.2. Inculpatul a fost condamnat, deși existau probe cu privire la o cauză de încetare a procesului penal [art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală]	549
2.3. Hotărârea din apel a fost pronunțată de alt complet decât cel care a luat parte la dezbaterile pe fond a procesului [art. 426 lit. c) din Codul de procedură penală]	551
2.4. Instanța de apel nu a fost compusă potrivit legii ori a existat un caz de incompatibilitate [art. 426 lit. d) din Codul de procedură penală]	551
2.5. Judecata în apel a avut loc fără participarea procurorului sau a inculpatului, când aceasta era obligatorie, potrivit legii [art. 426 lit. e) din Codul de procedură penală]	553

2.6. Judecata în apel a avut loc în lipsa avocatului, când asistența juridică a inculpatului era obligatorie, potrivit legii [art. 426 lit. f) din Codul de procedură penală]	554
2.7. Ședința de judecată în apel nu a fost publică, în afară de cazurile când legea prevede altfel [art. 426 lit. g) din Codul de procedură penală]	555
2.8. Instanța de apel nu a procedat la audierea inculpatului prezent, dacă audierea era legal posibilă [art. 426 lit. h) din Codul de procedură penală]	555
2.9. Împotriva unei persoane s-au pronunțat două hotărâri definitive pentru aceeași faptă [art. 426 lit. i) din Codul de procedură penală]	556
§3. Procedura introducerii contestației în anulare	557
§4. Procedura judecării contestației în anulare	558
4.1. Instanța competentă	559
4.2. Suspendarea executării hotărârii atacate	559
4.3. Admiterea în principiu	560
4.4. Judecarea contestației în anulare	561
4.5. Căi de atac	562
<i>Secțiunea a 6-a. Revizuirea</i>	563
§1. Considerații preliminare	563
§2. Cazurile de revizuire	564
2.1. S-au descoperit fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute la soluționarea cauzei și care dovedesc netemeinicia hotărârii pronunțate în cauză [art. 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală]	565
2.2. Hotărârea a cărei revizuire se cere s-a întemeiat pe declarația unui martor, opinia unui expert sau pe situațiile înveredate de un interpret, care a săvârșit infracțiunea de mărturie mincinoasă în cauza a cărei revizuire se cere, influențând astfel soluția pronunțată [art. 453 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură penală]	567
2.3. Un înscris care a servit ca temei al hotărârii a cărei revizuire se cere a fost declarat fals în cursul judecării sau după pronunțarea hotărârii, împrejurare care a influențat soluția pronunțată în cauză [art. 453 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură penală]	569
2.4. Un membru al completului de judecată, procurorul ori persoana care a efectuat acte de urmărire penală a comis o infracțiune în legătură cu cauza a cărei revizuire se cere, împrejurare care a influențat soluția pronunțată în cauză [art. 453 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală]	570
2.5. Două sau mai multe hotărâri judecătorești definitive nu se pot concilia [art. 453 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură penală]	571
2.6. Hotărârea s-a întemeiat pe o prevedere legală ce a fost declarată neconstituțională după ce hotărârea a devenit definitivă, ca urmare a admiterii unei excepții de neconstituționalitate ridicate în acea cauză, în situația în care consecințele încălcării dispoziției constituționale continuă să se producă și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate [art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală]	572
§3. Procedura introducerii cererii	574

§4. Procedura judecării revizuirii	576
4.1. Instanța competentă	576
4.2. Măsurile premergătoare și admiterea în principiu	577
4.3. Rejudecarea după admiterea în principiu	579
4.4. Căi de atac	580
<i>Secțiunea a 7-a. Redeschiderea procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate</i>	580
§1. Considerații preliminare	580
§2. Titularii și termenul de introducere a cererii	581
§3. Procedura introducerii cererii	586
§4. Procedura judecării cererii	586
4.1. Instanța competentă	586
4.2. Măsurile premergătoare și admiterea în principiu	586
4.3. Rejudecarea cauzei	590
Capitolul al IV-lea. Proceduri speciale	592
<i>Secțiunea 1. Acordul de recunoaștere a vinovăției</i>	592
§1. Considerații introductive	592
§2. Obiectul și condițiile acordului	593
§3. Procedura acordului	595
§4. Soluțiile	601
§5. Căile de atac	604
<i>Secțiunea a 2-a. Procedura în cauzele cu infractori minori</i>	605
§1. Considerații generale	605
§2. Urmărirea penală în cauzele cu infractori minori	606
§3. Judecata în cauzele cu infractori minori	607
§4. Punerea în executare a măsurilor educative	609
4.1. Punerea în executare a măsurilor educative neprivative de libertate	609
4.2. Punerea în executare a internării într-un centru educativ	609
4.3. Punerea în executare a internării într-un centru de detenție	610
4.4. Schimbarea regimului de executare a măsurilor educative privative de libertate	611
4.5. Amânarea sau întreruperea executării măsurilor privative de libertate	611
<i>Secțiunea a 3-a. Procedura reabilitării</i>	611
§1. Considerații generale	611
§2. Reabilitarea de drept	612
§3. Reabilitarea judecătorească	612
Capitolul al V-lea. Dispoziții generale privind punerea în executare a hotărârilor penale	615
Teste-grilă	618
Răspunsuri	635
BIBLIOGRAFIE	637

Capitolul al II-lea. Acțiunea penală și acțiunea civilă în procesul penal

Secțiunea 1. Acțiunea penală în procesul penal

§1. Noțiune

Definiții ale acțiunii penale se regăsesc în două texte ale Codului de procedură penală, în art. 15 (situat în Partea generală, Titlul II „Acțiunea penală și acțiunea civilă în procesul penal”, Capitolul I „Acțiunea penală”) și în art. 309 (situat în Partea specială, Titlul I „Urmărirea penală”, Capitolul IV „Efectuarea urmăririi penale”).

La prima vedere, se constată o diferență de reglementare între cele două articole. Astfel, în art. 15 din Codul de procedură penală se arată că „acțiunea penală se pune în mișcare și se exercită când există probe din care rezultă presupunerea rezonabilă că o persoană a săvârșit o infracțiune și nu există cazuri care împiedică punerea în mișcare sau exercitarea acesteia”. În schimb, conform art. 309 alin. (1) din Codul de procedură penală, „acțiunea penală se pune în mișcare de procuror, prin ordonanță, în cursul urmăririi penale, când acesta constată că există probe din care rezultă că o persoană a săvârșit o infracțiune și nu există vreunul dintre cazurile de împiedicare prevăzute la art. 16 alin. (1)”. În realitate, în art. 15 din Codul de procedură penală regăsim o definiție generală a acțiunii penale, în timp ce art. 309 din același cod reglementează punerea în mișcare a acțiunii penale, de către procuror, în cursul fazei de urmărire penală. Acest din urmă articol este un text mai restrictiv cu privire la condițiile ce trebuie îndeplinite pentru punerea în mișcare a acțiunii penale decât cele prevăzute de art. 15. Întrucât textul din Partea specială (art. 309) este cel care conferă aptitudine funcțională acțiunii penale, apreciem că acesta este cel care definește corespunzător noțiunea de acțiune penală.

Acțiunea penală este acțiunea exercitată de procuror atunci când există *probe* că o persoană a săvârșit o infracțiune. Dispozițiile art. 309 din Codul de procedură penală conduc la o diferențiere clară între calitatea de inculpat și cea de suspect, întrucât, pentru dobândirea calității de suspect, este suficientă – conform art. 305 alin. (3) din Codul de procedură penală – bănuiala rezonabilă (textul art. 77 din Codul de procedură penală făcând referire, la rândul său, la bănuiala rezonabilă că persoana a săvârșit o faptă penală), în timp ce, pentru dobândirea calității de inculpat, textul vorbește despre probe, în sensul legii procesuale penale. De altfel, această diferențiere rezultă și din faptul că punerea în mișcare a acțiunii penale (care duce la atribuirea calității de inculpat) este exclusiv apanajul procurorului, în timp ce dispoziția de efectuare în continuare a urmăririi penale față de o persoană (care îi conferă acesteia calitatea de suspect) poate aparține și organului de cercetare penală, fiind supusă confirmării ulterioare de către procuror.

Putem defini acțiunea penală drept *acel mijloc procesual prin intermediul căruia conflictul de drept penal născut ca urmare a săvârșirii unei infracțiuni este adus în fața organelor judiciare spre a fi soluționat*^[1].

Acțiunea penală se pune în mișcare de către procuror și se exercită împotriva inculpatului, având ca obiect tragerea acestuia la răspundere penală. Procurorul rămâne titularul acțiunii penale și atunci când punerea acesteia în mișcare este condiționată de manifestări de voință ale altor persoane (spre exemplu, în cazul infracțiunilor urmăribile la plângerea prealabilă a persoanei vătămate).

^[1] V. DONGOROZ Ș.A., *op. cit.*, p. 61.

§2. Punerea în mișcare a acțiunii penale

Punerea în mișcare a acțiunii penale presupune declanșarea mecanismului procesual de tragere la răspundere penală a celui care a săvârșit infracțiunea. Ea se realizează întotdeauna numai de către *procuror*.

Pentru a pune în mișcare acțiunea penală, procurorul trebuie să constate că sunt îndeplinite cumulativ două condiții:

- există probe din care rezultă că persoana față de care se pune în mișcare acțiunea penală a săvârșit o infracțiune;
- nu există vreunul dintre cazurile care împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale, prevăzute la art. 16 alin. (1) din Codul de procedură penală.

Îndeplinirea acestor condiții se verifică de către procuror la un anumit moment al cercetării penale ce se efectuează în cauză, în raport de piesele dosarului din acel stadiu al cercetării. Împrejurarea că s-a pus în mișcare acțiunea penală nu înseamnă că automat se va ajunge la o soluție de condamnare, întrucât este posibil ca ulterior să apară probe noi care să dovedească nevinovăția inculpatului, invalidându-le pe cele de vinovăție existente inițial. De asemenea, este posibil să se ivească impedimente în exercitarea acțiunii penale, dintre cele prevăzute de art. 16 alin. (1) din Codul de procedură penală, care nu existau la momentul punerii în mișcare a acțiunii penale (spre exemplu, ulterior punerii în mișcare a acțiunii penale se adoptă o lege de amnistie).

Prin punerea în mișcare a acțiunii penale, făptuitorului i se atribuie calitatea procesuală de inculpat.

Aproape în toate situațiile, *ordonanța* este actul prin care procurorul, în temeiul art. 309 din Codul de procedură penală, pune în mișcare acțiunea penală^[1]. *Excepția* se regăsește în dispozițiile art. 360 din Codul de procedură penală și este reprezentată de *declarația orală a procurorului*, în ipoteza constatării infracțiunilor de audiență. Astfel, conform acestui articol, „(1) Dacă în cursul ședinței se săvârșește o faptă prevăzută de legea penală, președintele completului de judecată constată acea faptă și îl identifică pe făptuitor. Încheierea de ședință se trimite procurorului competent. (2) În cazul în care procurorul participă la judecată, poate declara că începe urmărirea penală, pune în mișcare acțiunea penală și îl poate reține pe suspect sau pe inculpat”.

Potrivit dispozițiilor legale mai sus menționate, constatarea infracțiunilor de audiență este lăsată în sarcina instanței de judecată, însă punerea în mișcare a acțiunii penale și exercitarea sa reprezintă atributul exclusiv al procurorului. În cazul art. 360 din Codul de procedură penală, putem vorbi despre calitatea de suspect doar în situația în care procurorul care participă la judecată declară că începe urmărirea penală, fără însă a declara că pune în mișcare și acțiunea penală împotriva acestuia.

Totodată, trebuie menționat că în actuala reglementare *rechizitoriul nu mai constituie act de punere în mișcare a acțiunii penale*. Aceasta rezultă atât în mod direct din dispozițiile art. 327 lit. a) din Codul de procedură penală [conform cărora, „atunci când constată că au fost respectate dispozițiile legale care garantează aflarea adevărului, că urmărirea penală este completă și există probele necesare și legal administrate, procurorul: a) emite rechizitoriul prin care dispune trimiterea în judecată, dacă din materialul de urmărire penală rezultă că fapta există, că a fost săvârșită de *inculpat* (s.n.) și că acesta răspunde penal (...)”], cât și indirect din dispozițiile art. 321 din Codul de procedură penală [intitulat „înaintarea dosarului privind pe *inculpat* (s.n.)”].

Punerea în mișcare a acțiunii penale nu este atributul judecătorului. De la această regulă apreciem că există însă o *relativă excepție*: situația arătată la art. 341 alin. (7) pct. 2 lit. c) din Codul de procedură penală. În acest

^[1] Întrucât Codul de procedură penală nu face nicio distincție, punerea în mișcare a acțiunii penale se realizează prin ordonanță de către procuror, inclusiv în cazul infracțiunii flagrante.

caz, procurorul pune în mișcare acțiunea penală, care se stinge apoi printr-o soluție de netrimitere în judecată (clasare); se exercită calea de atac a plângerii, judecătorul de cameră preliminară o admite, desființează soluția de clasare și, atunci când probele legal administrate sunt suficiente, dispune începerea judecății. Practic, deși procurorul pusese inițial în mișcare acțiunea penală, judecătorul efectuează un act cu o valență juridică similară, *reactivând*^[1] acțiunea penală anterior stinsă, ceea ce converge spre realizarea obiectului acesteia.

Punerea în mișcare a acțiunii penale se face întotdeauna *in personam*, spre deosebire de urmărirea penală, care începe *in rem* [art. 305 alin. (1) din Codul de procedură penală] și continuă *in personam* [art. 305 alin. (3) din Codul de procedură penală].

§3. Exercițarea acțiunii penale

Exercițarea acțiunii penale presupune totalitatea activităților privind probațiunea din cursul urmăririi penale și al judecății și susținerea ei în vederea tragerii la răspundere penală a inculpatului.

În *cursul urmăririi penale*, acțiunea penală se exercită de către procuror și, în măsura în care legea le recunoaște competența de efectuare a urmăririi penale, și de către organele de cercetare penală. În condițiile art. 311 din Codul de procedură penală, procurorul sau organul de cercetare penală poate dispune extinderea urmăririi penale cu privire la fapte și/sau persoane noi, ceea ce poate conduce ulterior la o punere în mișcare separată a acțiunii penale, de către procuror. Reține atenția împrejurarea că procurorul este singurul care poate pune în mișcare acțiunea penală (în sensul transpunerii în practică a manifestării de voință cu privire la punerea în mișcare a acesteia), însă exercitarea ei efectivă – prin realizarea activităților procesuale ce conduc la strângerea probelor – revine atât procurorului, cât și organelor de cercetare penală.

În *cursul judecății*, acțiunea penală se exercită de către procuror. Organele de cercetare penală nu au o asemenea atribuție, întrucât ele nu participă în niciun fel la activitatea de judecată.

Precizăm că acțiunea penală nu se exercită niciodată, nici chiar la infracțiunile urmăribile la plângere prealabilă, de către persoana vătămată prin infracțiune, chiar dacă această persoană are interes să obțină condamnarea inculpatului. Explicația rezidă în aceea că acțiunea penală este în toate cazurile o acțiune publică, ce aparține statului (care o exercită prin reprezentanții săi oficiali, procurorul și organele de cercetare penală), iar nu particularilor. Prin propunerea de mijloace de probă spre a fi administrate, persoana vătămată poate însă susține exercitarea acțiunii penale de către organele judiciare.

Conform art. 7 din Codul de procedură penală, exercitarea acțiunii penale este obligatorie ori de câte ori există probe din care rezultă săvârșirea unei infracțiuni și nu există vreun impediment legal dintre cele prevăzute de art. 16 alin. (1). De la această regulă există însă o *excepție* pentru ipoteza în care, deși fapta constituie infracțiune și tragerea la răspundere penală este posibilă, prin raportare la elementele concrete ale cauzei, *lipsește totuși interesul public în realizarea obiectului acțiunii penale*; în această situație, procurorul poate renunța la urmărirea penală în condițiile art. 318 din Codul de procedură penală.

§4. Stingerea acțiunii penale

Stingerea acțiunii penale se realizează, de principiu, prin pronunțarea unei hotărâri definitive de către instanța de judecată, prin care aceasta rezolvă conflictul de drept penal născut ca urmare a săvârșirii infracțiunii. Această

^[1] A. ZARAFIU, *Procedură penală. Partea generală. Partea specială*, Ed. C.H. Beck, București, 2014, p. 74.

hotărâre poate fi una de *condamnare, renunțare la aplicarea pedepsei, amânare a aplicării pedepsei, încetare a procesului penal sau achitare* [art. 17 alin. (2) din Codul de procedură penală].

Prin excepție, acțiunea penală se poate stinge și în cursul urmăririi penale, printr-o soluție de *clasare* sau de *renunțare la urmărirea penală* dispusă de procuror [art. 17 alin. (1) din Codul de procedură penală].

Mecanismul complet de exercitare a acțiunii penale presupune că aceasta se epuizează prin tragerea la răspundere penală a celui care a săvârșit infracțiunea, pronunțându-se o soluție de condamnare, renunțare la aplicarea pedepsei sau amânare a aplicării pedepsei. Se realizează astfel obiectul acțiunii penale, prevăzut la art. 14 alin. (1) din Codul de procedură penală.

Există însă și posibilitatea ca în derularea acestui mecanism să intervină anumite impedimente obiective, adică anumite situații – expres prevăzute de lege – în care acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare sau, dacă a fost pusă în mișcare, nu mai poate fi exercitată.

Cauzele care împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale sau continuarea exercitării acesteia sunt expres prevăzute în dispozițiile art. 16 alin. (1) din Codul de procedură penală și pot fi împărțite în două categorii: *cauze care lipsesc acțiunea penală de temei* și *cauze care lipsesc acțiunea penală de obiect*. Cauzele prevăzute de dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. a)-d) lipsesc acțiunea penală de temei, întrucât prezența lor exclude infracțiunea, lipsind, implicit, și temeiul tragerii la răspundere penală. Cauzele de la art. 16 alin. (1) lit. e)-j) lipsesc acțiunea penală de obiect, întrucât constatarea lor conduce la concluzia că fapta este infracțiune, dar există impedimente cu privire la tragerea la răspundere penală, adică în ceea ce privește realizarea obiectului acțiunii penale^[1].

Este posibil ca într-un dosar penal să se constate existența concomitentă a unor cauze din categorii diferite. În această situație, motivul stingerii acțiunii penale va fi cauza care lipsește acțiunea de temei, și nu cea care lipsește acțiunea de obiect, întrucât nu se poate vorbi despre obiectul acțiunii penale (tragerea la răspundere penală) dacă lipsește însuși temeiul ei (infracțiunea). Așadar, între cauzele de la art. 16 alin. (1) lit. a)-d) și cele de la art. 16 alin. (1) lit. e)-j) din Codul de procedură penală, *primele au prioritate* (spre exemplu, dacă se constată concomitent legitima apărare și amnistia, acțiunea penală se va stinge pe temeiul legitimei apărări).

Pe lângă cauzele care împiedică punerea în mișcare și exercitarea acțiunii penale arătate la art. 16 din Codul de procedură penală, legea reglementează și o altă situație care conduce la nerealizarea obiectului acțiunii penale. Este vorba despre ipoteza în care, în raport de elementele concrete ale cauzei, se constată că, deși infracțiunea s-a săvârșit și tragerea la răspundere penală este legalmente posibilă, ea nu apare și ca *oportună* din punct de vedere social. Această situație este prevăzută expres la art. 7 alin. (2) și art. 318 din Codul de procedură penală. În condițiile arătate de aceste texte legale, acțiunea penală se stinge, pentru că nu există interes public în realizarea obiectului său, sancționarea infractorului înfățișându-se ca o reacție disproporționată față de lipsa concretă de importanță a infracțiunii comise.

Deosebirea esențială între impedimentele prevăzute la art. 16 din Codul de procedură penală și situația reglementată de art. 7 alin. (2) și art. 318 din același act normativ constă în aceea că, în prima ipoteză, tragerea la răspundere penală este imposibilă (fie pentru că lipsește temeiul ei, infracțiunea, fie pentru că operează instituții de drept penal care exonerează de răspundere penală, precum amnistia sau prescripția),

^[1] În doctrină se analizează, ca o cauză care lipsește acțiunea penală de obiect, și imunitatea politică a Președintelui României (M. UDROIU, *Procedură penală. Partea generală. Noul Cod de procedură penală*, Ed. C.H. Beck, București, 2014, p. 105-106). Considerăm, alături de alți autori (A. ZARAFIU, *Procedură penală. Partea generală. Partea specială, op. cit.*, p. 91), că imunitatea de care Președintele se bucură pe durata mandatului constituie un impediment legal temporar pentru punerea în mișcare a acțiunii penale, determinând suspendarea urmăririi penale, în temeiul art. 312 alin. (2) din Codul de procedură penală, și nu stingerea acțiunii penale, nefiind prevăzut ca atare în dispozițiile art. 16 din Codul de procedură penală.

pe când, în cea de-a doua ipoteză, tragerea la răspundere penală este posibilă din punct de vedere legal, dar nu și oportună social.

Întrucât, în mod logic, despre oportunitatea unui mecanism de tragere la răspundere se poate discuta numai în măsura în care acel mecanism este și posibil, stingerea acțiunii penale datorată cauzelor de la art. 16 din Codul de procedură penală are prioritate în raport cu stingerea pe considerentul lipsei de interes public în sancționarea infractorului. Spre exemplu, dacă într-o cauză penală de mică importanță se observă că a intervenit prescripția răspunderii penale, procurorul va stinge acțiunea penală pe acest temei, întrucât exercitarea ei a devenit imposibilă, și nu pe motivul lipsei de interes public.

În continuarea vom analiza cauzele care împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale sau continuarea exercitării acesteia prevăzute în dispozițiile art. 16 alin. (1) din Codul de procedură penală. Stingerea acțiunii penale pe considerente de oportunitate va face obiect de studiu detaliat în partea specială a prezentului curs.

4.1. Fapta nu există [art. 16 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală]

Din punct de vedere al exprimării, dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală sunt identice cu dispozițiile art. 10 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală anterior: „fapta nu există”.

Trebuie însă a se constata că din dispozițiile art. 16 alin. (1) din Codul de procedură penală lipsesc dispozițiile lit. d) a art. 10 alin. (1) din Codul de procedură penală anterior, potrivit cărora „faptei îi lipsește unul din elementele constitutive ale infracțiunii”. În reglementarea anterioară, aceasta însemna fie că lipsesc elemente ale laturii obiective a infracțiunii, fie că nu sunt întrunite condițiile privind latura subiectivă, adică forma de vinovăție prevăzută de lege pentru respectiva infracțiune.

Raportându-ne la actuala reglementare, constatăm că jumătate din dispozițiile lit. d) a art. 10 alin. (1) din Codul de procedură penală anterior au fost preluate în dispozițiile lit. b) a art. 16 alin. (1) din Codul de procedură penală, potrivit cărora „fapta nu este prevăzută de legea penală sau *nu a fost săvârșită cu forma de vinovăție prevăzută de lege* (s.n.)”.

În aceste condiții, apreciem că, în actuala reglementare, cea de-a doua jumătate a dispozițiilor lit. d) a art. 10 alin. (1) din Codul de procedură penală anterior (referitoare la lipsa elementelor laturii obiective a infracțiunii) se regăsește în dispozițiile lit. a) de la art. 16 alin. (1) din Codul de procedură penală.

Prin urmare, dispoziția din art. 16 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală trebuie interpretată atât în sensul că fapta nu există în materialitatea sa (nu s-a comis niciun act de conduită umană exterioară care să fi produs vreo modificare în realitatea obiectivă), cât și în sensul că fapta nu întrunește elementele constitutive sub aspectul laturii obiective a infracțiunii. Apreciem că aceasta este soluția corectă, având în vedere și faptul că dispozițiile art. 25 din Codul de procedură penală nu mai prevăd soluția acordării de despăgubiri în ipoteza pronunțării unei hotărâri de achitare în baza art. 16 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală.

Astfel, în cursul urmăririi penale se va putea dispune o soluție de clasare, iar în timpul judecății o soluție de achitare, întemeiată pe art. 16 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală, atât în cazul în care *nu s-a comis nicio faptă materială*, cât și atunci când se va constata că fapta există ca act material, dar *nu întrunește elementele constitutive sub aspectul laturii obiective a infracțiunii*^[1].

^[1] Din examinarea probelor administrate în cauză nu se poate reține că inculpatul a primit calculatorul de la numitul S.V. în schimbul exercitării de către acesta de influențe asupra primarului, pentru a-l determina să aprobe acordarea spațiului comercial către S.V. Inculpatul a primit calculatorul cu titlu de împrumut, iar nu în schimbul promisiunii că va interveni pentru acordarea spațiului comercial. Însă acceptarea dovedită a calculatorului, chiar cu titlu de împrumut, exclude achitarea pe motiv că fapta imputată nu există; obținerea calculatorului în astfel de condiții, chiar dacă nu constituie infracțiunea de trafic

În doctrină s-a mai arătat că același temei de stingere a acțiunii penale operează și în cazul inexistenței *de ordin juridic* a faptei, adică în situația în care nu există *probe legal administrate* din care să rezulte săvârșirea ei^[1], precum și în cazul în care probatoriul legal administrat *nu înlătură dubiul* cu privire la săvârșirea faptei^[2].

Facem precizarea că, în opinia noastră, dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală sunt incidente și în ipoteza în care instanța de judecată constată că fapta cu care a fost investită de procuror prin rechizitoriu s-a derulat în alte condiții spațio-temporale decât cele descrise în actul de trimitere în judecată; spre exemplu, inculpatul a fost trimis în judecată pentru o infracțiune de luare de mită, constând în primirea unei sume de bani de la mituitor, la o anumită dată și într-un anumit loc, iar instanța constată că inculpatul a primit într-adevăr acea sumă, dar la o altă dată și într-un alt loc decât cele indicate de procuror prin rechizitoriu. Susținem aceasta, întrucât dispozițiile art. 371 din Codul de procedură penală arată că „judecata se mărginește la faptele și la persoanele arătate în actul de sesizare a instanței (s.n.)”, iar fapta desemnează nu o încadrare juridică, ci un comportament uman localizat în spațiu și în timp. Prin urmare, în exemplul anterior, instanța nu este investită pentru a stabili dacă inculpatul a luat mită în general, ci pentru a judeca dacă *acel* comportament despre care procurorul pretinde că a fost desfășurat de inculpat într-un anumit moment și într-un anumit loc constituie luare de mită. Așadar, obiectul judecății nu este unul de ordin generic, ci unul concret. Or, dacă instanța constată că inculpatul a acționat într-un alt moment și într-un alt loc decât cele indicate de procuror, înseamnă că activitatea descrisă în rechizitoriu nu s-a produs în realitatea obiectivă, pentru că la data și în locul precizate de procuror inculpatul nu a primit suma de bani, deci „fapta nu există”^[3].

În schimb, dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală nu sunt aplicabile în ipoteza în care se constată că inculpatul a desfășurat activitatea reținută în rechizitoriu, dar împrejurările săvârșirii acesteia sunt calificate de judecător într-o modalitate diferită decât au fost calificate de procuror. Spre exemplu, inculpatul este trimis în judecată pentru o infracțiune de furt simplu, constând în aceea că, în timpul unei călătorii cu un taximetru, a sustras unele bunuri aparținând șoferului, iar instanța constată că starea de fapt este corect individualizată, dar apreciază că taximetru este un mijloc de transport în comun, deci infracțiunea nu este una de furt simplu, ci una de furt calificat. Nu se poate susține în acest caz că „fapta nu există”, ci doar că încadrarea juridică a faptei nu este cea corectă, astfel că nu se poate reține vreun impediment în exercitarea acțiunii penale. În acest caz, se va proceda la o schimbare de încadrare juridică, iar soluția va fi cea de condamnare a inculpatului sub noua încadrare juridică.

Pentru reținerea temeiului de stingere a acțiunii penale constând în aceea că „fapta nu există”, nu este necesar să existe suspect sau inculpat în cauză.

4.2. Fapta nu este prevăzută de legea penală ori nu a fost săvârșită cu vinovăția prevăzută de lege [art. 16 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură penală]

În actuala reglementare sunt cuprinse două teze: „fapta nu este prevăzută de legea penală” și „fapta nu a fost săvârșită cu vinovăția prevăzută de lege”. Teza referitoare la vinovăție este preluată din analiza elementelor constitutive ale infracțiunii, adică trebuie verificat dacă fapta a fost săvârșită cu intenție, praeterintenție ori

de influență, impune concluzia că totuși fapta există, dar nu întrunește, sub aspectul laturii subiective, elementele constitutive ale unei infracțiuni (C.S.J., Completul de 9 judecători, decizia nr. 1/2002, www.scj.ro).

^[1] A. ZARAFIU, *Procedură penală. Partea generală. Partea specială*, op. cit., p. 79.

^[2] M. UDROIU, *Procedură penală. Partea generală. Noul Cod de procedură penală*, op. cit., p. 89.

^[3] În același sens, A. ZARAFIU, *Câteva probleme controversate și actuale privind camera preliminară*, în *Caiete de drept penal* nr. 3/2017, p. 59-93.

culpă, așa cum cere norma de incriminare. Atunci când se constată că forma de vinovăție cu care s-a săvârșit fapta nu este cea prevăzută de lege, acțiunea penală este împiedicată (spre exemplu, făptuitorul ia din patrimoniul altei persoane un bun, dar nu intenționat – așa cum cer dispozițiile art. 228 din Codul penal –, ci confundându-l cu un bun al său care avea caracteristici similare).

Întrucât vinovăția reprezintă atitudinea psihică a unei persoane determinate față de faptă și față de urmările ei socialmente periculoase, pentru reținerea acestui impediment trebuie ca persoana făptuitorului să fie cunoscută de organul judiciar. Nu este însă obligatoriu ca acestei persoane să i se fi atribuit calitatea de suspect sau pe cea de inculpat, întrucât aceste calități procesuale reclamă probe de vinovăție; or, este posibil ca, anterior continuării *in personam* a urmăririi penale, din probe să rezulte că făptuitorul a acționat cu altă formă de vinovăție decât aceea cerută de norma de incriminare.

Teza ce vizează aspectul că fapta nu este prevăzută de legea penală se interpretează ca și în vechea reglementare, adică:

- fie ipoteza în care fapta nu a fost niciodată incriminată;
- fie situația în care fapta nu era incriminată la data când a fost săvârșită^[1];
- fie cazul în care fapta este dezincriminată ca efect al succesiunii în timp a legilor penale^[2];
- fie situația în care se constată producerea unui ilicit, dar nu de natură penală^[3].

Se poate reține impedimentul că „fapta nu este prevăzută de legea penală” indiferent dacă există sau nu suspect ori inculpat în cauză.

4.3. Nu există probe că o persoană a săvârșit infracțiunea [art. 16 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură penală]

În legătură cu acest caz de stingere a acțiunii penale, apreciem că reglementarea lui reprezintă „cea mai mare revoluție” a actualului Cod de procedură penală, sens în care trebuie să constatăm că este pentru prima dată în reglementarea noastră procesuală penală când se poate da o absolvire de răspundere penală pentru lipsa probelor.

Prin urmare, privind retrospectiv, dispozițiile lit. c) a art. 10 alin. (1) din Codul de procedură penală anterior impuneau a se constata nu numai că fapta nu a fost săvârșită de învinuit sau inculpat, ci trebuiau aduse

^[1] Deși fapta inculpatului – care, în ziua de 22 ianuarie 2013, a depus la poliția din comuna „23 August” o declarație în care a afirmat că persoane necunoscute îi furaseră în ziua precedentă autoutilitara care îi aparținea, aspect ireal, întrucât aceasta era chiar aceea cu care transportase bunurile furate de el și pe care o abandonase în ziua precedentă pentru a nu fi prins de lucrătorii de poliție care îl urmăreau – ar putea întruni elementele constitutive ale infracțiunii de inducere în eroare a organelor judiciare, instanța constată că norma de incriminare ce sancționează infracțiunea prevăzută de art. 268 din Codul penal a intrat în vigoare la data de 1 februarie 2014, astfel încât dispozițiile legale nu pot fi aplicate retroactiv (C.A. Constanța, Secția penală și pentru cauze penale cu minori și de familie, decizia nr. 611/P/2015, www.portal.just.ro).

^[2] Spre exemplu, în cazul infracțiunii de asociere în vederea săvârșirii de infracțiuni, prevăzută de art. 323 din Codul penal anterior, în situația în care nu sunt întrunite elementele constituirii grupului infracțional organizat, soluția clasării sau achitării urmând a fi dată doar în temeiul dispozițiilor art. 16 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură penală. În doctrină s-a arătat că dezincriminarea poate fi *in abstracto* sau *in concreto*, aceasta din urmă referindu-se la ipoteza în care fapta continuă a fi incriminată, dar cu o sferă mai restrânsă de incidență, astfel încât fapta concretă comisă de o persoană nu se mai încadrează în textul de lege [C. GHIGHECI, în N. VOLONCIU, A.S. UZLĂU (COORD.), *Codul de procedură penală comentat*, ed. a 3-a, Ed. Hamangiu, București, 2017, p. 56].

^[3] Spre exemplu, în ipoteza în care se reține inițial în sarcina inculpatului infracțiunea de înșelăciune în convenții, pentru ca din probe să se constate ulterior că, de fapt, el a încălcat o dispoziție contractuală și că poate să suporte o sancțiune potrivit contractului în fața unei instanțe civile, și nu penale.